

ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

MACRO
สศค.

FPO KM

การเงิน
การคลัง

กับ ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

เศรษฐกิจฐานราก (LOCAL ECONOMY) มีบทบาทสำคัญในการเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจประเทศ แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำ การขาดแคลนรายได้ที่เพียงพอ และความเปราะบางทางจักรกล

ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่

ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของไทย

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเป็นโจทย์สำคัญทางจักรกลที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากได้ข้อพิสูจน์โดยตรงจากคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความแตกแยกในสังคมยังคงกระทบต่อเสถียรภาพการคลังระยะยาว ประเด็นสำคัญที่ควรเน้นคือศักยภาพการเติบโตและกระจายของพื้นที่ เพื่อการก้าวสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างมีประสิทธิภาพ

ความอ่อนแอทางการคลังมาจากรากฐานรากที่อ่อนแอ

ปัญหาเศรษฐกิจฐานรากที่อ่อนแอทำให้รัฐบาลต้องแบกรับภาระช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการสนับสนุนเกษตรกร เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าว ยางพารา และปลาล่มน้ำขึ้น รวมถึงการรับมือกับภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมและภัยแล้ง ปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การส่งออกที่ขาดเสถียรภาพ และความเหลื่อมล้ำ ซึ่งกระทบการคลังระยะยาว การแก้ปัญหาเชิงมหภาคที่ไม่จัดการต้นตอ ทำให้การระดมเงินกู้ยืม และภาระดอกเบี้ยชำระหนี้ยังคงเกิดขึ้นซ้ำซาก

การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอีกครั้ง

การซ่อมแซมฐานรากเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากการพัฒนาเฉพาะระดับบน ไม่สามารถแก้ปัญหาฐานรากที่อ่อนแอได้อย่างยั่งยืน ปัญหาสวัสดิการสังคมและความเหลื่อมล้ำจึงยังคงเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตในระยะยาว ดร.กอบศักดิ์ เสนอ 3 แนวทางการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สุขภาพ การพัฒนาทักษะแรงงาน และการสร้างงานที่ยั่งยืนในทุกภูมิภาค เพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่ต้นตอ และเสริมความมั่นคงของเศรษฐกิจโดยไม่สร้างภาระการคลังในอนาคต

หัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชนฐานราก

การพัฒนาชุมชนฐานรากมุ่งสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนผ่าน 5 ด้านสำคัญ ได้แก่:

- 1) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน: สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ เช่น การผลิตอาชีพและการจัดการทรัพยากร พร้อมส่งเสริมบทบาทผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองในชุมชน
- 2) กระจายทรัพยากรและโอกาสอย่างทั่วถึง: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า และการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต พร้อมจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่
- 3) ปรับปรุงกฎชุมชนและนโยบาย: แก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรค เช่น การใช้ทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน และผลักดันนโยบายที่ส่งเสริมความมั่นคง เช่น พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน และ พ.ร.บ.สถาบันการเงินประชาชน
- 4) พัฒนากิจการชุมชนอย่างยั่งยืน: สนับสนุนโครงการที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน เช่น ธนาคารต้นไม้ ธนาคารปูม้า และโครงการสวัสดิการชุมชนที่ชาวบ้านริเริ่ม
- 5) สร้างความยั่งยืนและพึ่งพาตนเอง: ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เช่น การออมทรัพย์และการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการพึ่งพารัฐบาล เสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความมั่นคงในระยะยาว

“ประเทศไทยจะไม่สามารถก้าวเข้าสู่สถานะประเทศพัฒนาแล้ว หากยังคงละเลยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาที่แท้จริงต้องเริ่มต้นจากการวางรากฐานที่มั่นคงให้แก่ประชาชนทุกคน ผ่านการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม การสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต และการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

จัดทำโดย
1) นายชัชวาลย์ หาญพิทักษ์พงศ์ เศรษฐกรชำนาญการ กองนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน
2) นางกานต์ แจ่มจิตใจ เศรษฐกรปฏิบัติการ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
3) นางสาวณัฏฐิดา จันทักดี เศรษฐกรปฏิบัติการ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ขอขอบคุณ
ดร. พิสิษฐ์ น่วมพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
ดร. พงศ์รัตน์ โภษะกรรณ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค
และ ดร. นรพันธุ์ อีวรวัฒน์ บรรณารักษ์การวารสารการเงินการคลัง